

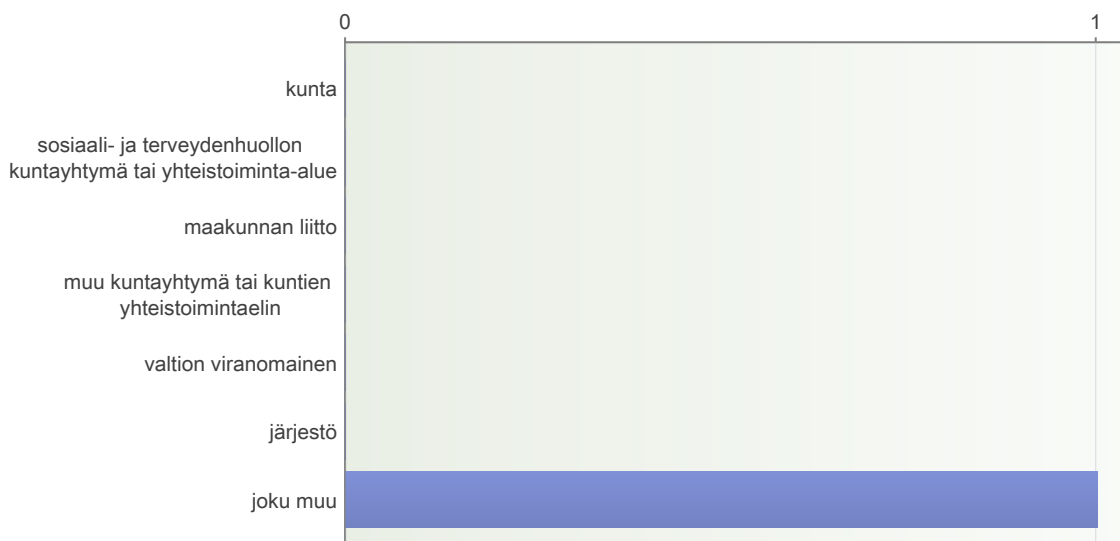
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Maaseutupolitiikan elämänlaatuverkosto ELVI	Ilkka Lehtola	ilkka.lehtola@uef.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitys kaventaa todennäköisesti väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta kaupunkiseduilla. On kuitenkin epäselvää, toteutuuko sama harvaan asutulla maaseudulla. Kuten myös lakiluonnoksen tiivistelmässä todetaan, ”etäisyys palveluja antavaan toimipaikkaan voi pidentyä, sillä palvelujen saatavuuden varmistamiseksi niitä voidaan joutua kokoamaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi.” Tämä on ongelmallista, sillä harvaan asutulla maaseudulla on alueita, joissa julkiset liikennepalvelut ovat vähäiset tai puuttuvat kokonaan, eikä esimerkiksi sosiaalipalveluja tarvitsevalle välttämättä ole autoa tai ajokorttia. Myös sähköisten palvelujen saatavuus – tai mahdollisuus käyttää niitä – on rajallista tai puuttuu kokonaan.

Ehdotus: Muiden vaikuttavuusarvioiden lisäksi tulisi toteuttaa maaseutuvaikutusten arviointi. Palvelustrategian tulee ottaa huomioon tarve suunnitella palveluja kohdennetusti ja paikkaperustaisesti. Palvelustrategioissa tulee mitata laatua myös asiakaskokemuksen perusteella.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että hyödynnetään entisiä, hyvin toimivia paikallisia kumppanuusmalleja ja toimintatapoja. Säästöjen aikaansaamiseksi on olennaista ehkäistä ongelmia ennalta. Kansalaisjärjestöt ovat merkittäviä kuntien kumppaneita terveyttä ja hyvinvointia edistävässä toiminnassa. Niiden toiminta on kustannustehokasta. Säästöjä voidaan saada aikaan myös esimerkiksi organisoimalla matkoja/kuljetuksia koordinoitusti.

Ehdotus: Kuntalaki velvoittaa kuntia ottamaan jatkossa strategioissaan huomioon osallisuuden järjestämisen. Maakunnille tulisi osoittaa sama velvoite. Maakunnissa tulisi olla kumppanuuksien koordinoimiseksi maakunnallisia järjestöstrategioita. Kunnan ja maakunnan vastuulla olevia kuljetuksia tulee katsoa kokonaisuutena.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

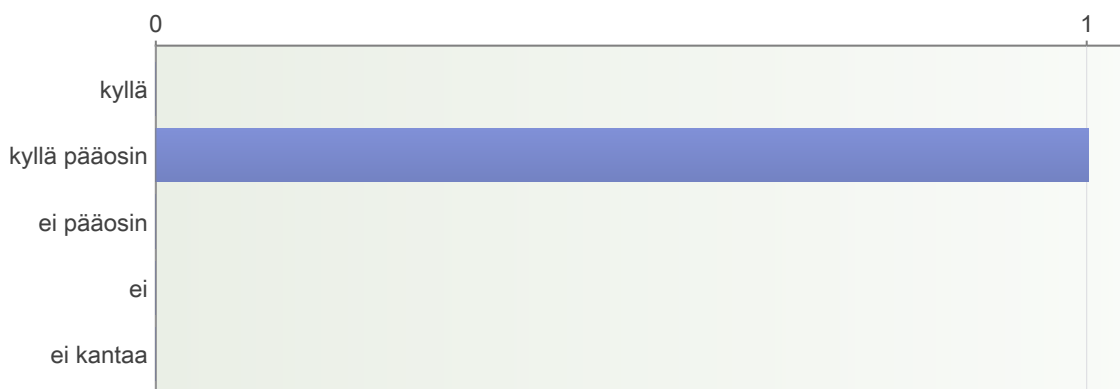
Vastaajien määrä: 1

- Demokratian toteutumisen kannalta ongelmallista on se, että Suomessa on 18 erilaista maakuntaa erilaisine olosuhteineen. Maakuntien erilaisuus tulisi huomioida laissa paremmin. Demokratia ei toteudu myöskään siitä syystä, että Suomessa on paljon pieniä kuntia, joiden ehdokkaat eivät välttämättä tule valituiksi maakuntavaltuustoon. Valituiksi tulee todennäköisesti kaupunkiseutujen ehdokkaita, jolloin maaseudun (ja maanviljelijöiden) ääni ei kuulu.

Ehdotus: Tarvitaan konkreettisia keinoja, joilla reuna-alueilla asuvien kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet voidaan turvata. Keinojen tulee olla mahdollisia myös niille, joilla ei ole resursseja ja valmiuksia käyttää sähköisiä kanavia. Nykyisen kuntalain antamat osallistamisen velvollisuudet ja mahdollisuudet tulee olla käytössä myös maakunnassa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

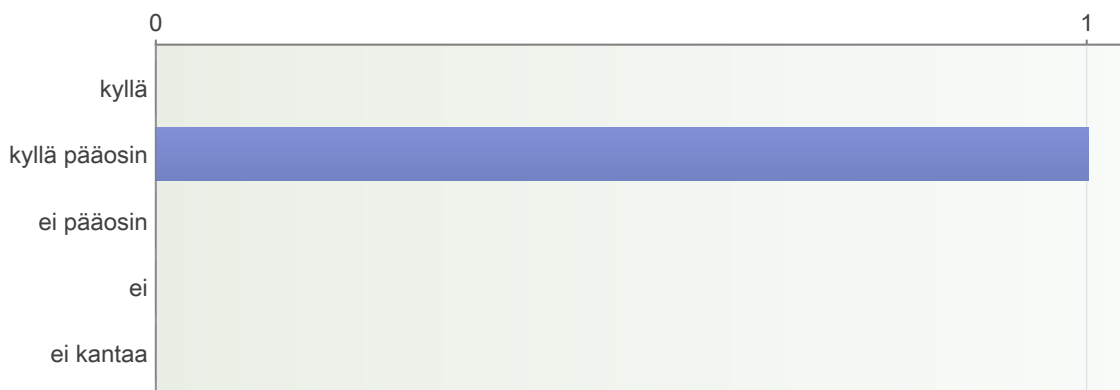
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

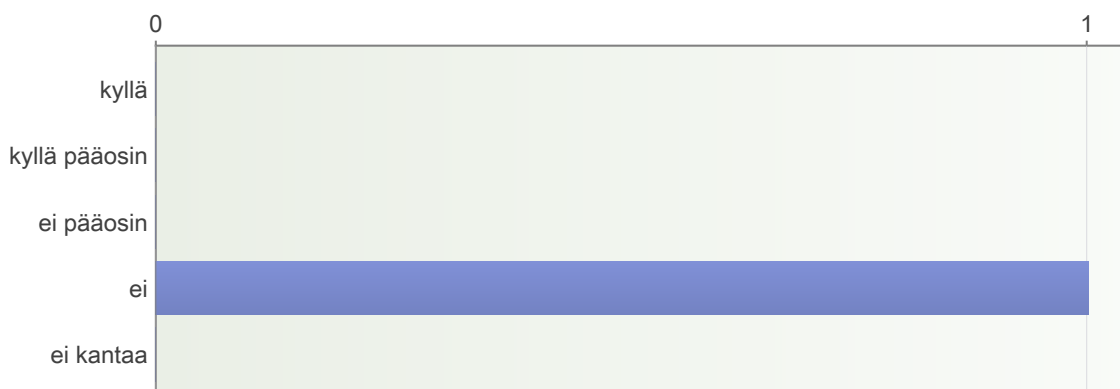

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Liittyen maakuntalakiluonnoksen 6 §n maakuntien tehtäviin esitetään (kohta 18) kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian-ohjelman ja maakuntakaavoituksen toteutumista. Nykyään monet maakunnanliitot sekä muut toimijat voivat olla kuntien tärkeitä kumppaneita kulttuuripalvelujen järjestämisessä ja -kehittämisessä. Uudistus ei saa romuttaa toimivia yhteistyömalleja. Pienillä kunnilla ei ole aina itsellään mahdollisuuksia hoitaa kuntien ja muiden toimijoiden välistä kulttuuritoiminnan koordinaatiota. Maakunta voi toimia yhteistyön koordinoijana. Ehdotus: Maakunnan rooliin tulisi kuulua myös yhteistyö alueen kuntien kanssa kulttuuripalvelujen järjestämisessä. Kelan, kuntien ja maakunnan tulisi kyetä syventämään yhteistyötään kuljetuksissa, joita tulee katsoa kokonaisuutena.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

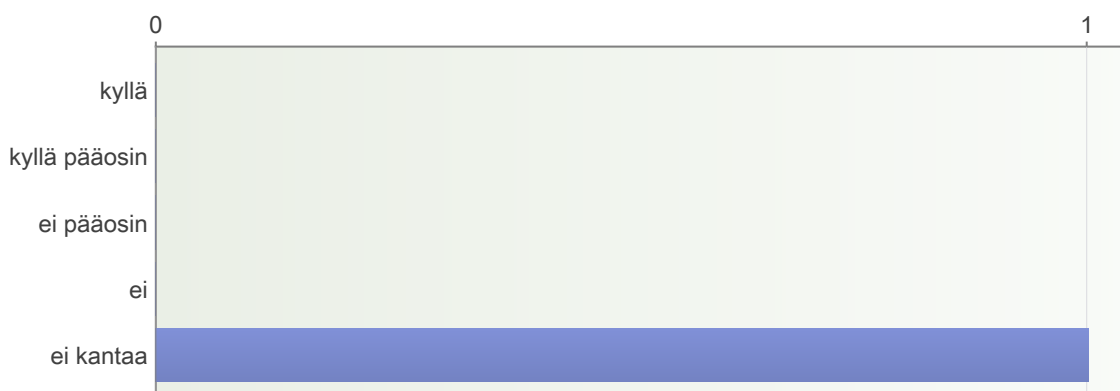
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalain ongelmakohtia ovat demokratian toteutuminen ja reuna-alueiden aseman turvaaminen. Lakiluonnoksen 5 luku koskee maakunnan asukkaiden osallistumisoikeutta. Se on paljolti identtinen nykyisen Kuntalain kanssa. Jo kuntalaki avasi mahdollisuuksia järjestää edustuksellista demokratiaa täydentäviä osallistumisen muotoja kuntalaisille, mutta niiden toimivuus käytännössä on ollut heikkoa. Siksi tarvitaan uusia konkreettisia ehdotuksia, miten demokratian toteutuminen turvataan.

Maakuntahallinnon toteutumisessa riskinä on se, että muodostuu yksi suuri kunta, jolloin maakuntien reuna-alueet ja niiden palvelutarpeet unohtuvat päätöksenteossa. Tästä on valitettavia esimerkkejä monikuntaliitoksista. Kun palveluja keskitetään, pitäisi arvioida kaikki mahdolliset vaikutukset. Jotta maakunta/ palvelulaitos pystyy toimimaan järjestämisvastuunsa mukaisesti ja tarjoamaan lakisääteisiä palveluja yhdenvertaisesti ja lähellä asiakkaita, tulee ottaa huomioon maakunnan eri osien ”markkinatilanteiden” erilaisuus. Maakuntien erilaistuminen maakuntauudistuksessa ja maakuntien erilaiset mahdollisuudet toimia palvelujen järjestäjinä on haaste harvaan asutun maaseudun näkökulmasta.

Suomen pinta-alasta noin 95 prosenttia luokitellaan maaseudeksi. Siksi on relevanttia ottaa maaseutuvaikutusten arviointi käyttöön kaikilla sote- ja maakunta-alueilla. Tämä parantaa päätöksenteon sisältöä sekä auttaa kustannusten hillinnässä jatkossa. Maaseudun huomiointiin ja tarkasteluun on jo olemassa eri välineitä (SYKE:n laatima maaseutu–kaupunki-luokitus, maaseutuvaikutusten arviointi -oppaat sekä tutkimukset eri aihepiireistä. Lisätietoja saa Maaseutupoliitiikan neuvoston toimijoilta.)

Hankinnat: Hankinnat eivät saa keskittyä ylimaakunnallisiksi kokonaisuuksiksi. Mallissa tulee olla mahdollisuus pienillekin yrityksille tarjota tuotteita ja palveluista. Uudistuksessa on syytä huomioida, että SOTE-muutoksen myötä näiden yksikköjen käyttämät tuotteet (mm. elintarvikkeet) siirtyvät maakunnan alle. Valtakunnallisen yhteishankintojen palvelukeskuksen roolin tulee olla lähinnä konsultoiva ja neuvova.

Ympäristöterveydenhuolto: Kokonaisuuden siirtyminen maakuntiin on kannatettava. Ympäristöterveydenhuolto kytketty useisiin maakunnallisiin tehtäväkokonaisuuksiin. Maakunnissa on syytä tarkasti varmistaa, että vaikka ympäristöterveydenhuoltoa hoidettaisiin oman jaoston ja yksikön kautta, on kytköksen elinkeinojen kehittämiseen oltava selkeä. Ympäristöterveydenhuollosta on rakennettava kokonaisuus ja tämä tarkoittaa myös valvontaeläinlääkäreiden siirtymistä Aveista maakuntiin. Päivystyksen hoitamiseen on kiinnitettävä huomiota.

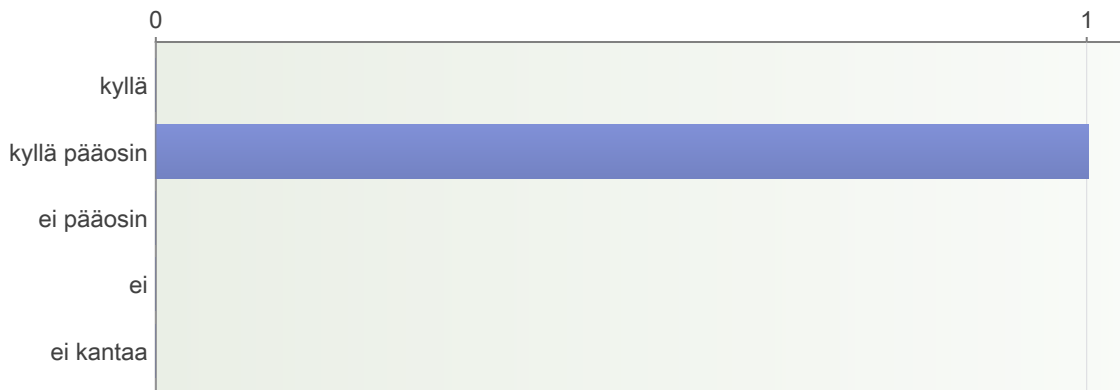
Kuntien rooli on monilta osin täsmentymätön. Lainsäädöllisesti ja päätöksenteon näkökulmasta lienee perusteltua, että maakunnille siirtyvät tehtävät on määritelty täsmällisesti ja kunnille jää yleinen toimiala. Tehtävien hoitamisen kannalta on kuitenkin määriteltävä tarkemmin, mitä tarkoitetaan mm. kuntien elinvoimasekä hyvinvoinnin edistämistehtävillä. Työnjako on epäselvä myös monissa muissa tehtävissä kuten työllistämisessä.

Rahoitusesityksissä ei ole vielä huomioitu muiden maakuntien tehtävien tarvitsemaa rahoitusta. On syytä varmistaa, että maakunnilla on riittävät resurssit hoitaa sille määrätty tehtävät.

Päätöksenteko: Säädökset ovat mahdollistamassa maakunnille tarkoituksenmukaisen lautakuntamallin. Tämä on hyvä linjaus. Esimerkiksi maaseutua koskevien asioiden demokraattinen ja asiantunteva käsittely vaatii näille oman päätöksentekoon osallistuvan lautakuntansa. Päätöksenteossa pitää pystyä entistä enemmän tarkastelemaan maakuntaa kokonaisuutena. Maaseudun raaka-aineilla ja elinkeinoilla tulee olemaan suuri rooli tulevaisuudessa. Maaseutuvaikutusten arviointi tulisikin ottaa osaksi maakuntien ja kuntien normaalia päätöksentekoa. Väliaikaisen valmisteluelimen on ajateltu koostuvan viranhaltijoista. Rakennettaessa maakuntien itsehallintoa ja demokratiaa on mukana syytä olla myös luottamushenkilöitä.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

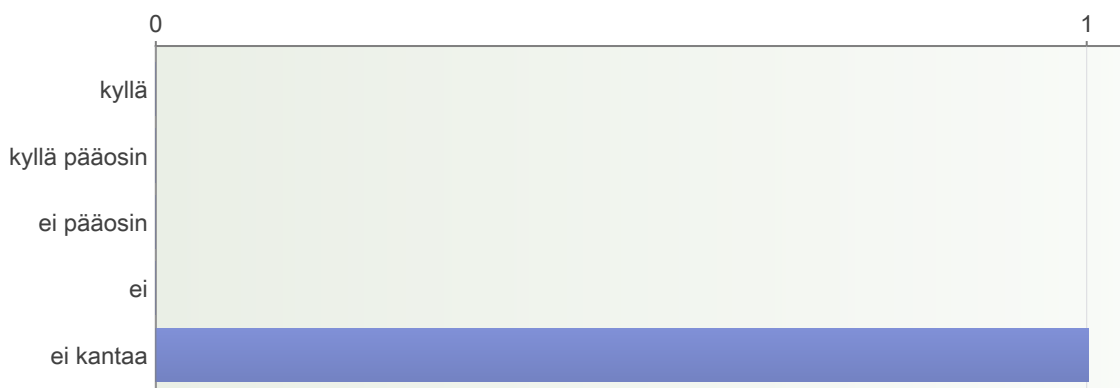

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- ”Maakunta vastaa asukkaan oikeuksien toteutumisesta ja lakisääteisten palvelujen saamisesta yhdenvertaisesti”. Mitä tämä tarkoittaa maakunnissa, joissa suurin osa on maaseutua, erityisesti harvaan asuttua maaseutua? Mitä ovat asukkaan oikeudet ja yhdenvertaisuus? Yksi vaihtoehto turvata palvelujen saatavuus ja saavutettavuus on luoda monipalvelukeskuksia (esim. kyläpalveluissa), jos ne ovat riittävän lähellä asukkaita.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

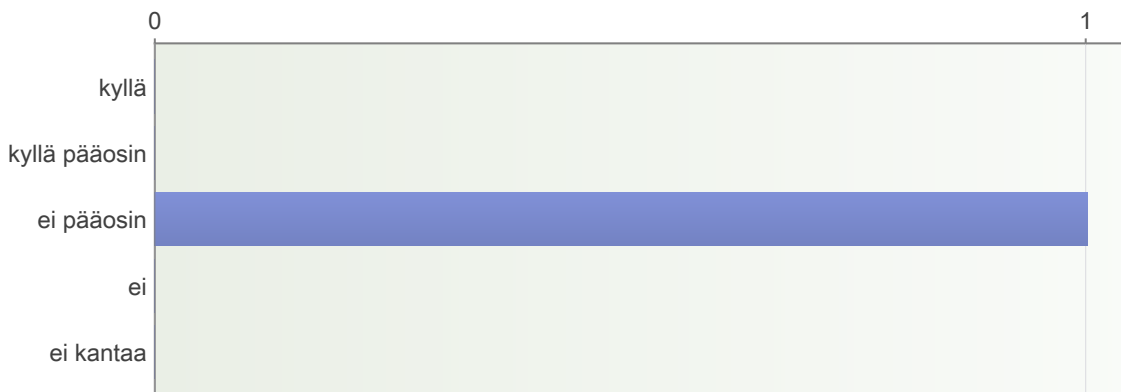
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

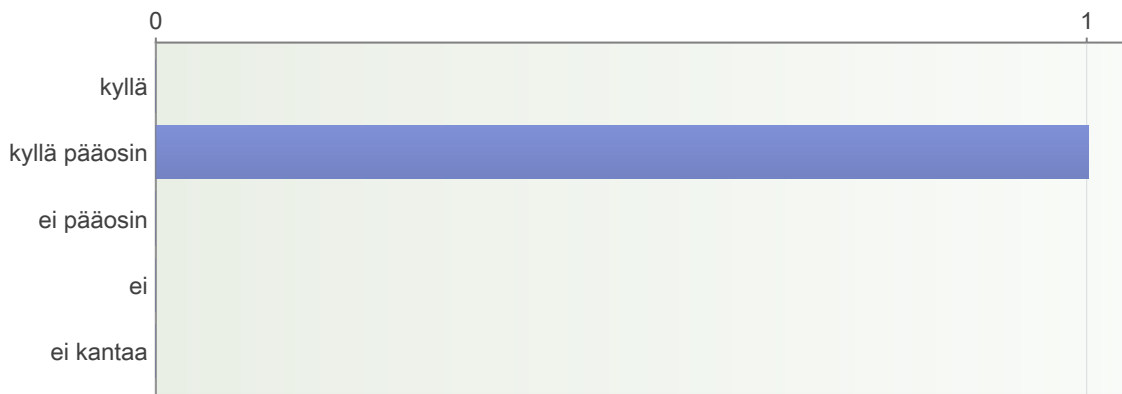

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sosiaalitoimen integraatio kokonaisuuteen on vielä aivan liian keskeneräinen. Miten varmistetaan, että sosiaalipalveluja tarvitsevat asiakkaat saavat palvelunsa? Yleensä palvelutarpeet vaativat henkilökohtaista ja helposti saavutettavaa palvelua. Sähköiset palvelukanavat eivät ainakaan sovellu pääsääntöisesti palveluun. Mikäli sosiaalitoimen kokonaisuutta ei mietitä riittävästi, kustannukset yhteiskunnalle voivat kasvaa todella mittaviksi. KELA ei ole oikea taho koordinoimaan palvelua rahavirtojen osalta. Esim. nykyisinkin KELA:n palvelun saatavuus on maaseudulla vaikeaa (KELA ei vastaa sähköposteihin tietosuojaan vedoten, puhelinpalvelun saaminen on välillä lähes mahdotonta).

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

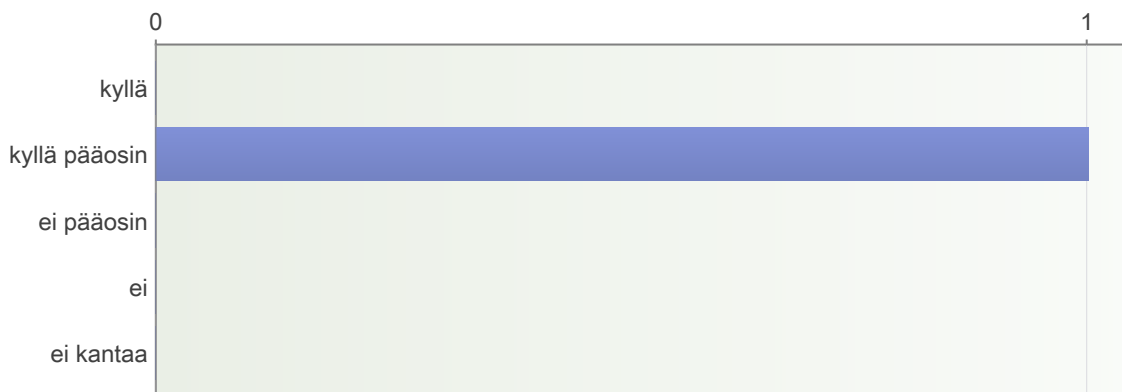

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- mutta minimistä ei saa tehdä sellaista normia, jota on vaikea noudattaa.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

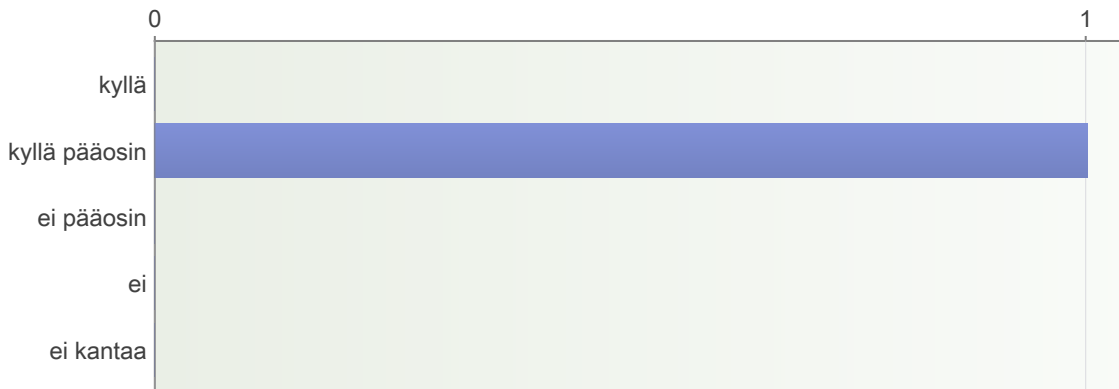

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lakia tarvitaan. Eräs este palvelujen tuottamisessa on ollut se, että asiakkaan tiedot eivät liiku palvelun tuottajalta toiselle (johtuen tietosuojalaista ja toimimattomista sähköisistä järjestelmistä). Ongelmallista on ollut myös se, että kansalaisen palvelutarvetta ei nykyisin arvioida kokonaisuutena vaan eri organisaatiot tuottavat palveluita erikseen. Tämä on kallista ja lisäksi virheiden mahdollisuus on suuri.

Kuntarajat ylittävän työssäkäynnin yksi ongelma on ollut se, ettei julkisia sosiaali- ja terveys-palveluja ole voinut käyttää kuntarajat ylittävästi. Tämä ongelma näyttäisi poistuvan sote-uudistuksessa, sillä vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyy maakunnalle. Tällöin kuntarajat ylittävien palvelujen käytön pitäisi olla mahdollista. Tältä osin lain perustelut tulisi selkeämmin kirjoittaa auki, että kuntarajat ylittävien palvelujen käyttö turvataan uudistuksessa samaan tapaan kuin maakuntien välillä. Maakunnat voivat sopia siitä, miten ja missä palveluja tuotetaan siten, että maakuntarajat eivät muodosta esteitä tarpeen mukaisten palvelujen käytölle. Jos asiakkaan tarvitsemat palvelut ovat saatavissa liikenteellisesti tai muutoin paremmin naapurimaakunnasta, tämän on voitava toteutua vaivatta.

Maaseudulla on vakituisten asukkaiden lisäksi myös vapaa-ajan asukkaita, matkailijoita ja luonnossa liikkujia, jotka viettävät maaseudulla eripituisia aikoja ja käyttävät maaseudun ja niiden pientaajamien palveluja. Lakiehdotus kaipaisi täsmennystä siihen, mitkä ovat ulkopaikka-kuntalaisten mahdollisuudet käyttää alueen julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sisältää useita samankaltaisia käsitteitä. Käsitteiden erot tulisi määritellä selkeämmin niin, ettei jää epäselvyyttä ja tulkinnanvaraisuutta siitä, mitä kullakin käsitteellä tarkoitetaan. Mikä ero on esim. palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden välillä, sillä saavutettavuus ei ole saatavuuden synonyymi. Eri yhteyksissä saavutettavuudella tarkoitetaan eri asioita. Palvelujen olemassaolo ei vielä takaa palvelujen käytettävyyttä eli sitä, kuinka hyvin palvelut ovat saavutettavissa. Saavutettavuuden käsite kaipaisi tarkempaa määrittelyä myös suhteessa paikallisuuteen ja erilaisiin alueyksiköihin. Palvelujen

saavutettavuus liittyy läheisesti lähipalvelun käsitteeseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan maakunnan palvelulaitos tuottaa julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut myös silloin, jos esim. syrjäseuduilla ei ole muita palveluntuottajia. Maakunta vastaa siitä, että palvelut toteutetaan väestön tarpeiden mukaan lähellä asiakkaita. Lain perusteluosassa vielä täsmennetään, että lähipalvelut ovat palveluja, joita asiakkaat käyttävät usein, toistuvasti, jopa päivittäin, minkä vuoksi sellaisia palveluja on perusteltua saada läheltä. Lause on laveasti ilmaistu, ja palvelulupauksen toteuttaminen voi olla hankalaa, ellei mahdotonta sellaisilla harvaan asutuilla alueilla, joissa palveluverkosto on harva, asutus hajallaan ja etäisyydet palvelupisteisiin pitkät.

Sote-uudistuksen yksi keskeinen tavoite on valinnanvapauden lisääminen: asiakas voi itse valita julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin tuottamien palvelujen väliltä. Valinnanvapauden vaikutuksia on arvioitu eri yhteyksissä, joten tässä kiinnitetään huomiota valinnanvapauden mahdollisuuksiin maaseudulla. Asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia rajoittaa se, että alueelliset erot kunnallisten palvelujen saatavuudessa ja palveluvalikoimissa ovat merkittävät. Valintaa vaikeuttavat myös pitkät etäisyydet seuraavaksi lähimpään hoitopaikkaan. Sairausvakuutus korvaa matkat vain lähimpään hoitopaikkaan.

Voidaan kysyä, onko valinnanvapaus todellista sellaisella maaseudulla tai maaseudun pien- ja taajamissa, joissa edellytykset kilpailevalle palvelutuotannolle ovat vähäiset tai suorastaan olemattomat. Mikäli vaihtoehtoja ilmaantuu, valinnanvapaus voi toteutua muodollisesti, mutta etenkin etäällä keskuksissa asuvien voi olla hankala käyttää vaihtoehtoisia palveluja saavutetta- vuus- ongelman vuoksi. Valintaa eivät vaikeuta pelkästään pitkät välimatkan palvelun luokse, vaan myös heikot julkiset liikenneyhteydet, työelämän ja palvelutarjonnan aikataulujen erilaisuus jne. Lakiehdotuksessa Suomi nähdään homogeenisena maana, jonka kaikissa osissa toiminta- edellytykset palvelutuotannolle ja palvelujen saavutettavuudelle ovat miltei samankaltaiset.

Ilmaisu ”lähellä asiakkaita” viittaa lähipalveluihin, jotka on määritelty vain yleisellä tasolla ilman kytkentää paikallisuuteen ja erilaisiin aluetyppeihin. Lähipalvelun käsite on menettänyt merkitystään, kun palveluverkosto on harvennut ja palvelut etääntyneet maaseudun asukkaista. Missä lähipalveluja tulisi olla olemassa? Onko esim. kuntakeskus tai muu maaseudun pientaajama sellainen alueyksikkö, jossa palvelujen tuottaminen lähellä asiakkaita on mahdollista tai mielekäs? Maassa on yhä enemmän sellaisia maaseudun pientaajamia, joissa kaikkia lähi- palveluja ei enää tuoteta (esim. koulu).

Lain §14 (Maakunta laatii palvelustrategian osana maakuntastrategiaa) yksityiskohtaisissa perusteluissa tuodaan esille tarve määritellä ne osat hankinnoista joissa edellytetään innovatiivisuutta ja vaikuttavuutta. Vaatimus tulisi olla kaikille palveluille yhtäläinen. Uudet vaikuttavammat tavat tuottaa palveluita tulee olla mahdollista tehdä, ilman että sitä on erikseen palvelustrategiassa määritelty.

Maakunnan tehtäväksi ennaltaehkäiseväksi palveluksi tulisi määritellä myös terveyttä ja hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuuritoiminta.

Ehdotus: Lisätään yksityiskohtaisiin perusteluteksteihin 6§ (s. 11) kursivilla merkityt sanat: ”Maakunnan tehtäväksi tarkoitettuja ehkäiseviä sosiaali- ja terveyspalveluita ovat esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä iäkkäille henkilöille suunnatut neuvontapalvelut ja ennaltaehkäisevät kotikäynnit. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteydessä sosiaalisia ja terveysongelmia pyritään estämään myös esimerkiksi rakenteisen sosiaalityön keinoin, ehkäisevällä toimeentulotuella ja asumisen tuella, ravitsemus- ja liikuntaneuvonnalla, terveyttä ja hyvinvointia edistävällä taide- ja kulttuuritoiminnalla, tupakasta vieroitukseen liittyvillä yksilökohtaisilla toimenpiteillä ja puuttamalla asiakkaan tai potilaan alkoholin riskikäyttöön sekä sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulla ohjauksella ja neuvonnalla.”

Lain § 15 (maakunnan palvelulupaus) yksityiskohtaisissa perusteluissa palvelulupaukselle annetut kriteerisesimerkit ovat teknisiä. Kriteereihin tulisi lisätä esimerkki myös laadullisista tavoitteista kuten esim.

asiakkaan kokemus palvelun laadusta.

Aluehallintouudistuksessa on huomioitava myös muutosten välilliset vaikutukset paikallistalouksiin.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävinä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasosallisuus sosiaali- ja terveydenhuollossa: Nykymuotoinen teksti ei ole riittävä. Pitää olla velvoittavia lainkohtia, joita täydennetään erilaisilla vaihtoehdoilla. Miten asiakasosallisuus varmistetaan niin, että koko maakunnan alue huomioidaan? Maakunnallinen nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvostot tarvitaan. Miten määritellään se, että koko maakunnan ääni kuuluu? Ei riitä, että keskuskaupungin järjestöt (piirijärjestöt) ovat edustettuna. Voivatko em. luottamuselimet koostua esim. eri kuntien edustajista? Niin, että jokaisesta kunnasta nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvostot valitsevat oman edustajansa maakunnalliseen luottamuselimeen?

Hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarviointit: Esitysluonnoksesta tulee tehdä myös maaseutuvaikutusten arviointi erilaisilla maaseutualueilla, erityisesti harvaan asuttujen alueiden osalta: positiiviset, neutraalit, negatiiviset. Millaiset ovat vaikutukset palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen, kunnan tuottamiin palveluihin (yhteys niihin) ja kunnissa oleviin työpaikkoihin? Jos työpaikat vähenevät, millaiset ovat vaikutukset kuntien verotuloihin, mahdolliseen poismuuttoon (työpaikkojen myötä, palvelujen heikentyessä), alueen elinkeinoin, yritystoimintaan, yritysten asiakaspotentiaaliin (erityisesti vaikutukset palveluyrityksiin), kuntien hyvinvoinnin edistämiseen, ihmisiin, kolmannen sektorin toimintaan sekä siihen, lisääntyvätkö maaseudun tyhjät kiinteistöt? Mitkä ovat kustannusvaikutukset?

Käynnistyvässä maakuntauudistuksessa ja luotaessa uusia yritysten kasvupalveluja on taattava maaseudun yrittäjäasiakkaalle nykyistä selkeämpi palvelurakenne viranomaisten suuntaan.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.